Dovolená: NA CO MÁTE PRÁVO?

Možná máte tolik práce, že jste si už rok nestačila vybrat dovolenou. Pak ale přijde lákavé pozvání na exotickou cestu, o které dlouho sníte... Můžete ale vůbec odjet na delší dobu? Na co máte právo, pokud jde o dovolenou?

Text: LADISLAVA JASANSKÁ, *ADVOKÁTKA*

1. O TERMÍNECH ROZHODUJE ŠÉF

Ze zákona máte právo na 4 týdny dovolené, státní zaměstnanci na 5 a učitelé na 8 týdnů dovolené. Někteří soukromí zaměstnavatelé poskytují týden navíc. Počet dnů nevyčerpaného volna najdete na výplatní pásce. Pozor: Dovolenou oficiálně stanovuje zaměstnavatel, takže se s ním raději nejdřív poraďte a až pak si běžte zaplatit zájezd. Pro všechny případy si termín nechte písemně potvrdit, stačí e-mailem. A na jak dlouho smíte odjet? Šéf je povinen dát vám aspoň dva týdny volna vcelku. Chcete vyrazit na měsíc do Thajska? Musíte o to zaměstnavatele požádat a uvážit, kdo vás v kanceláři zastoupí.

2. LOŇSKÁ DOVOLENÁ

Zbyly vám volné dny z loňského roku? Podle pravidel platných od 1. 1. 2012 vám musí šéf umožnit, abyste je vyčerpala do konce letošního roku. Pokud vám loňskou dovolenou neurčí do 30. června 2012 nebo jste se na jejím čerpání nedohodli, můžete si o termínu rozhodnout sama. Musíte ho oznámit aspoň 14 dní předem, a to co nejdříve po 30. červnu (jde jen o nahlášení; na vybrání dovolené máte celý zbytek roku). Pokud bude po 30. červnu váš šéf rychlejší, může vám loňskou dovolenou nařídit, a to v termínu, který vám třeba nemusí vyhovovat. A kdy dovolená propadá? Jen v případě, že si ji nevyberete do konce následujícího roku. To se týká čtyř týdnů; případný pátý týden lze převést, ale musíte si ho vybrat přednostně, tedy dřív, než volno za „aktuální“ rok.

3. PROPLACENÍ VOLNÝCH DNŮ

Nárok na proplacení dovolené máte, jen když měníte zaměstnání. Nejde přece o formu přivýdělku, ale o zasloužený odpočinek, po němž se opět s chutí vrhnete do práce. Proto také zákon apeluje na zaměstnavatele, aby vám umožnil vybrat si celou dovolenou v daném roce.

4. KDYŽ MĚNÍTE PRÁCI

Nedávno jste změnila práci? Na dovolenou sice máte nárok, ale jen na její poměrnou část. Za každý opracovaný kalendářní měsíc (nebo za každých 21 dní, pokud v nové práci nemáte za sebou 60 pracovních dnů) máte právo na dvanáctinu dovolené. Přesný počet dnů vám řekne mzdová účetní. Tip: Pokud v podniku v plánovaném termínu méně práce, zkuste se se šéfem dohodnout i na delší dovolené, než na jakou máte nárok podle počtu odpracovaných dnů. Je však jen na jeho dobré vůli, jestli vám vyjde vstříc. Máte také právo požádat původního zaměstnavatele, aby vám nevyplatil náhradu za nevyčerpanou dovolenou, a nechat si ji převést do nového zaměstnání. Musí s tím ale souhlasit i váš nový nadřízený.

5. MŮŽOU VÁS Z DOVOLENÉ ODVOLAT?

Bohužel ano, třeba pokud přišla velká zakázka nebo onemocněla kolegyně. Nicméně jestliže šéf vaši dovolenou zruší nebo vás z ní odvolá, máte nárok na uhrazení veškerých nákladů. Jestli jste ještě neodcestovala, měli by vám v práci uhradit stornopoplatky. Už jste odletěla? Na účet firmy půjdou všechny náklady za nevyčerpanou část pobytu i na cestu zpět, ale už ne třeba fakultativní výlety, které jste si ještě nezaplatila. Pokud jste cestovala s rodinou s cílem vynahradit partnerovi a dětem čas, který jinak věnujete práci, můžete mít pocit, že by vám firma měla poskytnout i odškodné a případně také náklady na předčasný odlet vašich blízkých. Pokud máte velkorysého zaměstnavatele, zkuste to. K soudu bychom s tímto požadavkem však raději nešli. Nemuselo by se totiž podařit prokázat, že jste manžela prostě nemohla nechat v Mexiku samotného s dvěma malými dětmi. ■

Ladislava Jasanská
Odbornice na mediální a pracovní právo, právnička se zkušenostmi s obchodním právem včetně mezinárodních transakcí. Má vlastní advokátní kacelář Jasanská & Co., více na www.jasanska.com.

FOTO: THINKSTOCK.CZ